

Pielikums Nr. 1

(No lietuviešu valodas tulkoja Linda Lemhena, finansēja S. Lodiņa)

**Lietuvas valsts Seima Etniskās kultūras aizsardzības padomes
dokumentu pakete**

Skat. saitē:

[https://klki.lv/wp-content/uploads/2023/05/1.-pielikums.-Lietuvas-Etn.kult .-aizs.pad .pakete.pdf](https://klki.lv/wp-content/uploads/2023/05/1.-pielikums.-Lietuvas-Etn.kult.-aizs.pad_.pakete.pdf)

Pielikums Nr. 2

(No lietuviešu valodas tulkoja Linda Lemhena, finansēja S. Lodiņa)

Pirmsskolas, sākumskolas,
pamata un vidējās
izglītības kopējo programmu
30. pielikums

ETNISKĀS KULTŪRAS KOPĒJĀ PROGRAMMA

1.-12. klasēm

Skat. saitē:

<https://klki.lv/wp-content/uploads/2023/05/2.-pielikums-Lietuvas-Etniskas-kulturas-kopeja-programma.pdf>

Pielikums Nr. 3.a.

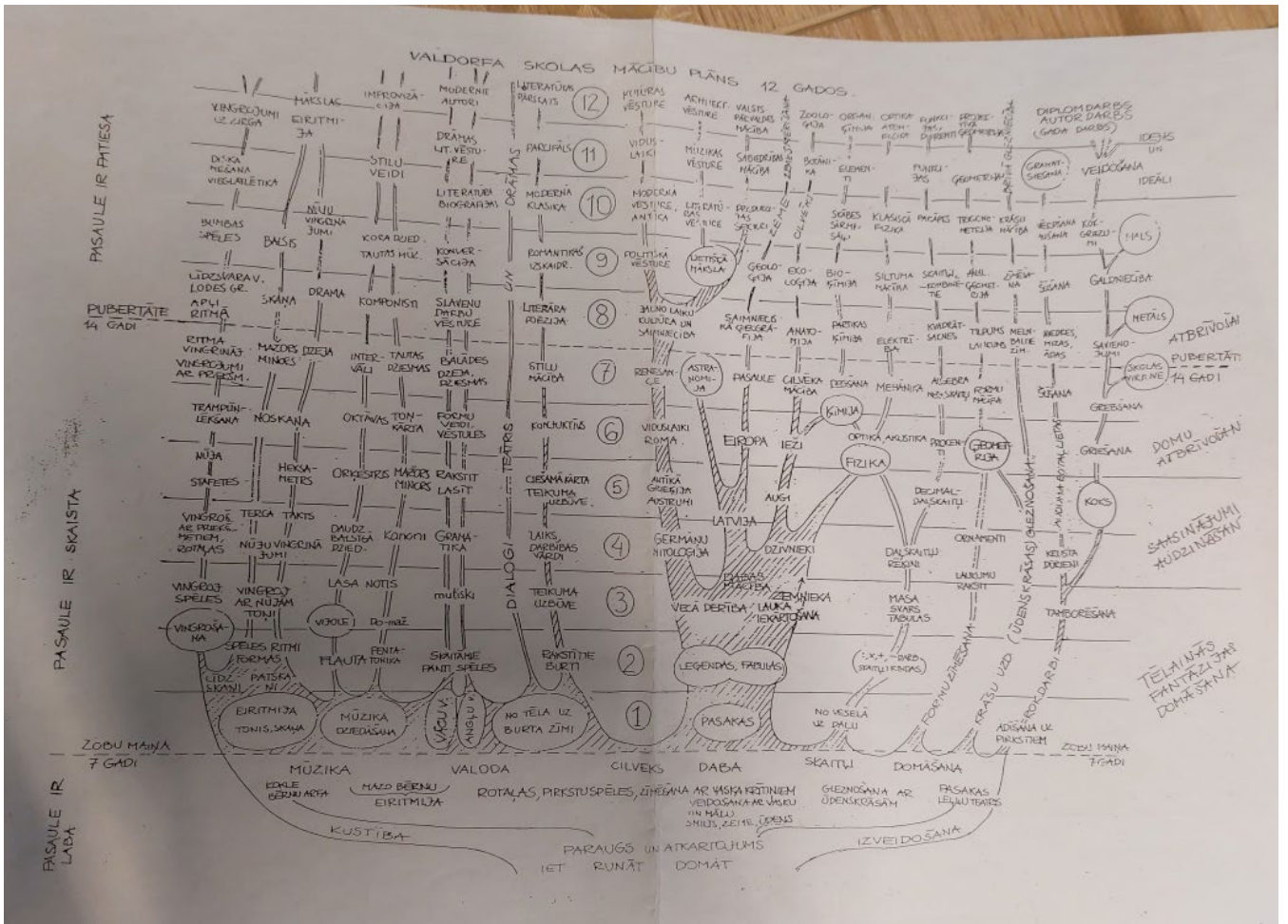
Rīgas Starptautiskās skolas sākumskolas programma

Skat. saitē:

<https://klki.lv/wp-content/uploads/2023/05/3.a-piel.-RSS-Sak.sk.-prog-2.pdf>

Valdorfa skolas mācību plāns 1.-12. Kl.

Pielikums Nr. 3.b.

S.Lodiņa 4. Pielikums TRADICIONĀLĀ KULTŪRA PAMATSKOLAS 1.-9. klašu INTEGRĒTA MĀCĪBU PROGRAMMU VEIDOŠANAI

Skolēns nostiprina lietpratību, integrēti praktiskajā darbībā mērķtiecīgi apgūstot: **zināšanas, izpratni un pamatprasmes** mācību jomās, attīstot **caurviju prasmes**, veidojot **ieradumus**, izkopjot **tikumus**, apliecinot vērtības un paužot **attieksmes**.

Standartā (MK not. Nr.747 27.11.2018.) **minēts, ka skolēniem jāapgūst:**

- 1) **vērtības:** dzīvība (tajā skaitā veselība), cilvēka cieņa (tajā skaitā vienlīdzība), brīvība, ģimene, laulība, darbs, daba, kultūra, latviešu valoda un Latvijas valsts.
- 2) **tikumi:** atbildība, centība, drosme, godīgums, gudrība, laipnība, līdzietība, mērenība, savaldība, solidaritāte, taisnīgums, tolerance: MK not. Nr.480 15.06.2016.
- 3) **caurviju prasmes:** kritiskā domāšana un problēmrisināšana; jaunrade un uzņēmējspēja; pašvadīta mācīšanās; sadarbība; pilsoniskā līdzdalība; digitālā pratība.
- 4) **7 mācību jomas:** valodu, kultūrizpratnes un pašizpaušmes mākslā; sociālā un pilsoniskā, veselība un fiziskā aktivitāte, matemātika, dabaszinātņu; tehnoloģiju.

JOMAS Māc.pr.	Valodu	Kultūrizpratne un pašizpaušme mākslā				Sociālā un pilsoniskā		Veselība un fiziskā aktivitāte	Matemātika	Dabaszinātņu		Tehnoloģiju		
	Latviešu valoda	Literatūra	Mūzika	Vizuālā māksla	Teātra māksla	Sociālās zinības un vēsture 4.-6.kl.	Latvijas un pasaules vēsture	Sports	Matemātika	Dabaszinības	Fizika Ķīmija Bioloģija Ģeogrāfija	Dizains un tehnoloģijas	Datorika	Inženierzinātnes
1.klase	Dainas un pasakas par dzīvniekiem		Gadskārtas (akcentētas dziesmas ar dzīvnieku motīviem)	Etnogrāfiskās zīmes vispārīgi; dzīvnieku motīvi etnogrāfijā; maskošanās tradīcijas: dzīvnieki		Gadskārtas (akcentēti dzīvnieku motīvi rituālos); tikumi: paklausība, centība; vērtības: daba, brīvība		Veselīgs miegs, ieradumi, emocijas	Pasaku motīvi	Dzīvnieku kopšanas tradīcijas		Podniecība, dzīparu pišana; dzīvniekveidīgās maskas		
2.klase	Dainas par māti (cilvēka un dabas), Pasakas par Laimu		Gadskārtas (akcentēta māte, mātes - dabas veidoli: Meža māte, Upes, Ūdens, Jūras, Uguns; Laima, Māra)	Etnogrāfiskās zīmes, simboli: Saulīšu veidi un paveidi, Austras koks, Ūdens mātes: līklocis, Laimas aka, skujiņa ugunskrusts Māras krusts u.c. cilvēkveidīgās maskas gadskārtās		Gadskārtas (akcentētas attiecības ar vecākiem, dabu, tās mātēm) tikumi: savaldība, mērenība; vērtības: dzīvība, ģimene, daba		Veselīgas attiecības ar vecākiem; saudzīga attieksme pret dabu	Pasaku motīvi	Latvieša attieksme pret dabu: sarunas ar dabas mātēm (ietekme uz augu augšanu - gadskārtu tradīcijās - iešana apkārt laukam, nezāļu mīšana)		Cilvēkveidīgās maskas; telpu rotājumi gadskārtās ar Saules simboliku (vārpu, auglības vainagi, puzuri, ķisti, olu krāsošana, Saules rats Jāņos u.c.)		
3.klase	Dainas, pasakas par bārenīti (abi dzimumi)		Gadskārtas (akcentētas tikumu dziesmas, mīklu (garās) dziesmas)	Etnogrāfiskās zīmes uz maizes, klēts, mājām;		Gadskārtas (akcentētas ticējumos minētās cēloņsakarības) tikumi:		Veselīgs uzturs	Pasaku motīvi	Dārza kopšanas tradīcijas, augu uzglabāšana ziemai		Tradicionālie ēdieni, gadskārtās		

						laipnība, godīgums, taisnīgums; vērtības: kultūra, valoda								
4.klase	Darba tikums dainās	Sadzīves pasakas, Joku pasakas,	Gadskārtas (akcentēts darba tikums, darba dziesmās)	Etnogrāfisko darbāriku rotājumi; gadskārtās – priekšmetiskā s maskas; īpašuma zīmes	Priekš- metiskie stāsti	Dzimtas tradīcijas, sadzīves rituāli; tikumi: čaklums, centība; vērtības: darbs		Veselīgs apgērbs	Sadzīves darbāriki	Dārza kopšanas tradīcijas, ticējumi par laikapstākļ iem		Dažādi amati; pīšana (grozu, virvju, jostu); sulu tecinašana, Jāņu ugunsriku gatavošana; priekšmetis- kās maskas		
5.klase		Brīnumpa- sakas, izcelšanās teikas	Gadskārtas (akcentēti Dievadēli); Tēvzemes, karavīru dziesmas	Tautiskais romantisms- latviskie simboli pasākumos, presē	Patriotis- kas lugas	Novadpētniecība tikumi: solidaritāte, tolerance; vērtības: Latvijas zeme, tauta, valsts		Veselīga vide	Sadzīves priekšmeti	Auglķoku kopšanas tradīcijas		Kokamat- niecība, puzuri, rotājumi, skaņu rīku gatavošana		
6.klase		Puišu- meitu attiecības dainās, literārajās daiļdarbos, brīnumpa- sakās	Gadskārtas, (akcentēti puišu-meitu dziesmu motīvi)	Simboli meitu pūrā;	Maija un Paija	Iniciācijas rituāli -uzņemšana pieaugušo kārtā; tikumi: gudrība, drosme vērtības: kultūra, cilvēka cieņa (t.sk. vienlīdzība)	Pasaules un cilvēces radīšanas mīti	Rituāli veselībai (norūdišanās)	Rituālās telpas plānojums	Vīrišķais un sievišķais augu un dzīvnieku pasaulē		Vainaga izšūšana, krekla darināšana, tradicionālie ēdieni, skaņu rīku gatavošana		
7.klase		Apdziedā- šanās tradīcija gadskārtās, kāzās	Kāzu dziesmas cilvēciskajā un dabas pasaulēs; apdziedāšanās tradīcija	Kāzu masku gatavošana	Kāzu maskoša- nās tradīcija	Tikumi: mīlestība; Kāzu rituāls; vērtības: ģimene, laulība	Akmens, Bronzas, Dzelzs laikmeta rotas, tērpi, simboli; viduslaiki	Pirts tradīcijas	Ēkas un būves		Reproduktī- vā veselība	Rotkalšana; villaines darināšana, zeķes, cimdi; pūralāde un tās raksti		
8.klase		Šupuļ- dziesmas, to nozīme bērnu audzināša- nā	Krustabu dziesmas, sagrālās dziesmas	Etnogrāfiskie ornamenti – (bērna) liktnis veidošanai; krāsu simboli	Krustabu rituāls	Krustabas; tikumi: atbildība; vērtības: dzīvība	Jaunie laiki -16.- 18.gs	Augu dziedniecība; Pirts tradīcijas, bērna pirtīžas	Sagrālā ģeometrija		Bērnu kopšanas tradīcijas, ticējumi	Krustabu josta, šūpulis, pastalas		
9.klase		Dievības mitoloģijā Dainu simboli, sakām- vārdi,	Bedību dziesmas, sagrālās dziesmas	Rituālie amuleti	Bedību rituāls	Bedības; tikumi: gādīgums, rūpes; vērtības: cilvēka cieņa	Jaunākie laiki 19.- 20.gs.; 21.gs	Garīgā prakse	Sagrālā ģeometrija		Cilvēka apziņa, tās ietekme uz fizisko ķermeni	Tautas- tērpa brunči, veste; guļbūves būvniecība		

**S. Lodiņas integrēto mācību programmu vērtēšanas metode no latviešu
tradicionālās kultūras veseluma pieejas**

Mācību joma	
Mācību priekšmets	
Klase	

1. Gadskārtu ieražu svētki

Nr.	Nosaukums minēts datu kods	1	2	3	4	Minēts pareizajā laikā
		Nav minēts	Apakš- temata formu- lējumā (nr.p.k.), norisē	Sasniedz. rezultātos A Ziņās B Prasmēs C Kompl.SR D Ieradumos	Temata, (nr. p. k., mērķa, jēdzienu) formulējumā	
1.	Jumji vai Māras					
2.	Apjumības vai Miķeļi					
3.	Veļu laiks					
4.	Mārtiņi					
5.	Ziemassvētki					
6.	Meteņi					
7.	Lieldienas					
8.	Ūsiņi					
9.	Jāņi					

2. Latviešu tradicionālās kultūras elementi

Nr.	Nosaukums minēts datu kods	1	2	3	4
		Nav minēts	Apakš- temata formu- lējumā (F) (nr.p.k.), norisē (N)	Sasniedz. rezultātos A Ziņās B Prasmēs C Kompl.SR D Ieradumos	Temata, (nr. p. k., mērķa, jēdzienu) formulējumā
A	Folklorā				
1.	latv. tdz., dziesmas				
2.	pasakas				
3.	teikas				
4.	mīklas				
5.	ticējumi				
6.	sakāmv., parunas				
7.	Spēles, rotaļas un daņči				

Nr.	Nosaukums minēts datu kods	1	2	3	4	Minēts pareizajā laikā
		Nav minēts	Apakš- temata formu- lējuma (F) (nr.p.k.), norisē (N)	Sasniedz. rezultātos A Ziņās B Prasmēs C Kompl.SR D Ieradumos	Temata, (nr. p. k., mērķa, jēdzienu) formulējumā	
B	Etnogrāfija					
1.	priekšmeti, atribūti					
2.	zīmes, ornamenti					
3.	tautastērpi, rotas					
4.	mājoklis, to rotājums					
C	Mitoloģija					
1.	Dievības: Dievs, Laima, Māra, Jānis, Jumis, Mārtiņš, Metenis, Ūsiņš					
2.	Dabas mātes: Zemes, Uguns, Meža, Upes, Jūras, Ūdens, Miglas, Ceļa, Vēja, Veļu u.c.					
D	Sadzīves tradīcijas - dzīvesziņa					
	Pirts, dziedniecība (tējas)					
	Maizes cepšana					
	Lopkopība, biškopība, zirgkopība					
	Augkopība, dārzkopība					
	Amatniecība					

Minētas novadu atšķirības	
---------------------------	--

Mācību iestāžu vadības personāla daļēji strukturēto interviju jautājumu grupas

1. Jūsu amats mācību iestādē (māc. pārzinis, direktors, metodiķis)?
2. Cik ilgi šajā mācību iestādē tiek īstenota integrētā mācību programmu pieeja?
3. Kāda veida – pilnīgā, daļējā, modulārā, sadarbības, u.c.? Pēc kādiem principiem tā ir integrēta (ja tā ir autorprogramma vai starptautiskā, tad kāda ir tās atbilstība Valsts standartiem - MK 747?)
4. Cik mācību iestādes pedagogu piedalījās integrētās programmas vai to atsevišķu mācību priekšmetu, tematu izstrādē un kā tas tehniski - metodiski notika? Ar kāda tehniskā rīka palīdzību (Google drive, excel, balto tāfeli u.c.)
5. Kā Jūsu iestādes integrētā programma tiek plānota reāllaikā – mācību procesā?
(Vai tiek izmantota mācību pārziņu programma vai citi tehniskie rīki, sadarbības platformas, sapulces klātienē -cik bieži?)
6. Kādas ir problēmas, īstenojot integrēto programmu (skolēnu, skolotāju slimošana u.c.) un kā tās tiek risinātas?
7. Kādi ir jūsu ieteikumi integrētas autorprogrammas veidošanai 1.-9.klasēm ar Tradicionālās kultūras dominanti?

Papildus jautājumi

2.1. LTKA Facebook digitālās kopienas vajadzības-vērtības

Elektroniskā aptauja

Aptaujas mērķis

Noteikt LTKA digitālās Facebook kopienas vajadzības-vērtības latviešu tradicionālās kultūras (t.sk. tās elementu) lietojumā.

Aptaujas uzdevums

Veikt LTKA Facebook digitālās kopienas kvantitatīvu elektronisku aptauju lai noteiktu vajadzības tradicionālās kultūras elementu lietojumā ikdienā, iegūtos datus ar aprakstošās statistikas un korelāciju analīzes metodi apstrādāt IBM SPSS programmā (Statistical Package for the Social Science), nosakot Pīrsona korelācijas starp tradicionālās kultūras elementu veidiem, to lietošanas vidi, vajadzībām, vērtībām un kontentanalīzē interpretēt iegūtos datus, izdarot secinājumus.

Pētāmie jautājumi:

1. Aptaujas demogrāfiskie pamatdati – respondentu dzimuma, vecuma, dzīvesvietas, nodarbošanās analīze.
2. Kura gadsimta tradīcijas respondenti min kā aktuālākās?
3. Kādā sociālajā vidē tradīcijas tiek lietotas, piedzīvotas, koptas, izzinātas?
4. Kādu pasākumu veidi respondentiem šķiet visaktuālākie?
5. Kādas pastāv korelācijas starp pasākumu veidiem un vidi?
6. Kādas ir 1. jaut. TKE korelācijas, par kādām vērtībām, vajadzībām tās liecina?
7. Kādas LTKA Facebook digitālās kopienas 21. gs. vajadzības konstatējamas aptaujas rezultātu analīzē?

Pētāmā metode

Kvantitatīva elektroniskās aptaujas metode – datu ievākšanai Google veidlapas formā.

Datu apstrādes metode

Aprakstošā statistika un korelāciju analīze, izmantojot IBM SPSS programmu (Statistical Package for the Social Science). No sākuma iegūtie dati tiek pārkodēti, nosakot summu noteiktām mainīgo kategorijām, artimētisko vidējo vērtību, procentuālo sadalījumu; izmantojot datu filtrējumu noteiktās kategorijās un dažādu grupu salīdzinājumu; nosakot korelācijas starp mainīgajiem ar Pīrsona koeficientu un, veicot korelāciju analīzi, kas ir statistikas metode;

Teorētiskā bāze aptaujas sastādīšanas un rezultātu interpretācijas metodoloģijai

1. Geske A., Grīnfelds A., 2020., Izglītības pētījumu aptaujas – no izveidošanas līdz datu apstrādei, R., LU, PPMF.
2. Miltuze, A., Mārtinsone, K., 2021., Psiholoģija-1. Pamattjautājumi – teorijas un pētījumi, R., Zvaigzne ABC.

Empīriskā bāze

66 respondenti. Aptauja izplatīta laika periodā no 23.06.2022. – 11.10.2022. Latvijas Tradicionālās kultūras asociācijas Facebook mājaslapā un biedrības “Kustība par latvisku kultūru izglītībā” Facebook mājaslapā (LTKA juridiskais biedrs).

Aptaujas metodoloģija

Aptaujā ir 10 jautājumu; tā ir strukturēta aptauja, kura ietver gan demogrāfisko datu informācijas jautājumus (dzimums, dzīvesvieta, vecums, nodarbošanās), gan ar tēmu saistīta satura jautājumus par TK un to elementu aktuālu lietojumu, pasākumiem, tradīciju vēsturisko izcelsmi lietojuma intensitāti un lietojuma vidi; pēc jautājumu veida ir nestrukturēto atbilžu iespējas, strukturēto atbilžu iespējas ar vairākizvēļu atbilžu jautājumiem; šajā aptaujas dizainā iestrādāts saturiski identisks jautājums par latviešu tradicionālās kultūras elementu aktuālo lietojumu ikdienā dažādu atbilžu formu veidā: 1. jaut. nestrukturētās; 8. jaut. strukturētās – vairākizvēļu atbildes, lai iegūtu no respondentiem pēc iespējas patiesāku informāciju. Nestrukturizēto atbilžu jautājums ir ievietots pats pirmais, lai psiholoģiski respondentam nekas netraucētu atcerēties spilgtākos dzīves pārdzīvojumus, kas arī ir patiesākie.

Aptaujas rezultāti

Aptaujas ievāktie dati: n=66, visas anketas aizpildītas korekti, tādēļ visas derīgas tālākai datu apstrādei.

1. Respondentu demogrāfiskie pamatdati

Pēc *dzimuma* – no 66 rep. 53 – sievietes, 13 – vīrieši; *dalībnieku vecums*: 15-20g – 1; 21-30g – 5; 31-40g – 8; 41-50g – 8; 51-60g – 18; 61-70g – 16; 71-80g – 10. Visvairāk 27.3% pārstāvētā ir vidējā paaudze – 51-60 gadu vecumposmā (18 resp.), vismazāk – 15-20 gadu vecumā (1). Tas skaidrojams ar faktu, ka aptaujas izplatīšanas vietās – Facebook lapās jaunieši reti ieskatās. Bet 50 gadu vecuma paaudze šajā aptaujā varētu pārstāvēt 8.-12. klašu vecāku viedokli, kurš balstīts stabili

izveidojušās vērtībās un ilgā dzīves pieredzē ar vajadzību turpināt sava pasaules uzskata nodošanu nākamajām paaudzēm ar izglītības mācību satura starpniecību.

Aptaujas dalībnieku *dzīvesvieta* šajā pētījumā nozīmīga, jo būtiski atšķiras pilsētvidē lietotā latviešu tradicionālā kultūra un lauku vidē lietotā. Visvairāk aptaujā piedalījušies pilsētnieku – no Rīgas 28,8 % (19 resp.), no Latvijas lielākajām Valstspilsētām: Daugavpils, Jelgava, Jēkabpils, Jūrmala, Liepāja, Ogre, Rēzekne, Valmiera, Ventspils – 18,2% (12 resp.), no novadu pilsētām – 21,3% (14 resp.) (kopā 19+12+14=45 resp. - pilsētnieku no 66), no ciema (mazāk kā 5 000 iedz.) – 7,6% (5 resp.), no mazciema (apdzīvota vietas) vai viensētas – 22,7 % (15 resp.) (kopā 5+15=20 resp. – laucinieku no 66) un viens ārzemēs dzīvojošs respondents. Pilsētnieku-laucinieku attiecība – 45:20, tātad, laucinieku ir ~ 1/3 daļa no visiem respondentiem, kas nozīmē, ka arī aptaujā minētie latviešu tradicionālās kultūras elementi vairāk attiecināmi uz pilsētnieku nekā laucinieku sociokultūrvides aktualitātēm un izpausmju formām, kurām zemes apstrāde un lauku darbi nav raksturīgi, jo nav pamatvajadzība eksistences nodrošināšanā. Šinī gadījumā – tas ir labi, jo precīzāk atbilst Latvijas reālajai demogrāfiskajai situācijai, kurā pilsētvides kultūra dominē pār lauku iedzīvotāju dzīvesveida kultūru.

No 66 resp. visvairāk pārstāvētā *profesija* ir pedagogs – 14 resp.; latviešu tradicionālās kultūras nozari attīstošie profesiju pārstāvji – 7 kultūras darbinieki, 5 projektu vadītāji, 5 ierēdņi, 1 zinātniskais pētnieks, 1 režisors, 2 žurnālisti. Citu profesiju pārstāvji – 31 resp. jeb 47% no kopskaita. 53% aptaujas dalībnieku, kuri ar savu profesionālo darbību var ietekmēt latviešu tradicionālās kultūras attīstību, atrodoties stratēģiski, sabiedriski nozīmīgā amatā un 47% pārstāv sabiedrību – kultūras piedzīvotājus, arī patērētājus.

Secinājumi

Vairāk aptaujā piedalījušās sievietes nekā vīrieši (53:13); vidējais vecumposms 51-60 g. (27%); dominējošā profesija – pedagogi (14); 53% aptaujas dalībnieku ar savu profesionālo darbību var ietekmēt latviešu tradicionālās kultūras attīstību, atrodoties stratēģiski, sabiedriski nozīmīgā amatā; pilsētnieku-laucinieku proporcija – 45:20

2. Kura gadsimta tradīcijas respondenti min kā aktuālākās?

1. tab. Tradīciju izcelsmes laikmets

Tradīciju gadsimtu periods	n=66 vairākizvēļu jaut.
Jaunākie laiki – 20.-21.gs.	30
Jaunie laiki – 17.-19.gs.	28
Viduslaiki – 13.-16. gs.	21
Dzelzs laikmets – 500 g. p. m. ē. – 12. gs.	17
Akmens, bronzas laikmets – līdz 500 g. p. m. ē.	8
Jauktu gadsimtu tradīcijas	13

Vairākizvēļu jautājumā (1. tab.) 30 respondentu visvairāk identificējuši savu aktuālo tradīciju izcelsmi no *Jaunākajiem laikiem – 20.-21. gs.* un *Jaunajiem laikiem (28 resp.) -17.-19.gs.*, bet 13 respondentu nespēj identificēt tradīciju izcelsmi, jo lieto jauktu gadsimtu tradīcijas vai nezina vēsturi un konkrēto laikmetu, vai radoši improvizē, lietojot drīzāk tradīciju interpretāciju, kura asociējama ar abstraktu latviskuma sajūtu, savukārt, 8 respondenti, kuri lieto akmens un bronzas laikmetu tradīcijas, drīzāk ir šo laikmetu pētnieki – vēsturnieki, kas nodarbojas ar etnogrāfiska rakstura rekonstrukcijām. Bet dzelzs laikmeta 17 resp. izvēles, iespējams, saistītas ar arheoloģiskā tērpa atdarinājuma, interpretācijas vai rekonstrukcijas valkāšanu mūsdienu pasākumos. Tas pats secināms par viduslaiku tradīciju lietojumu.

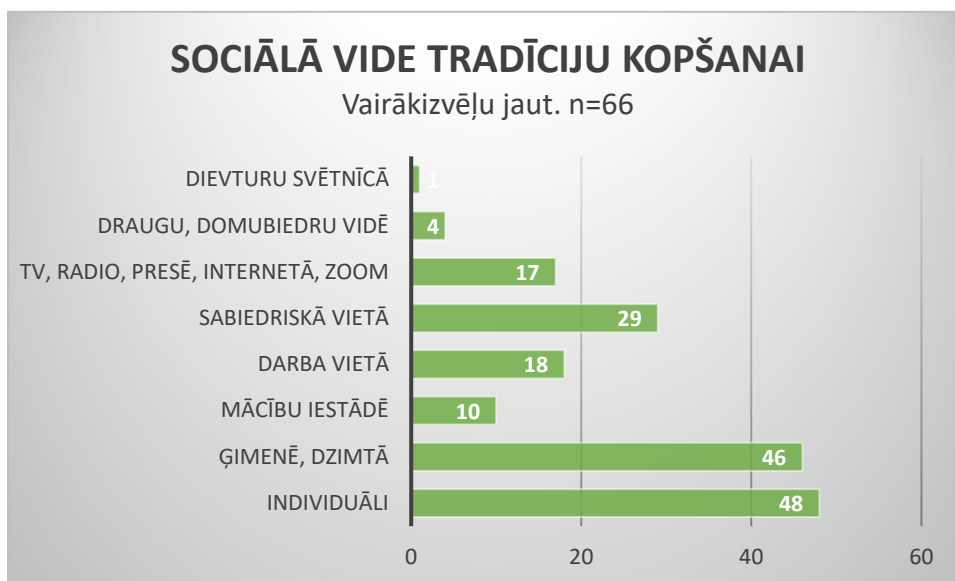
Kopumā redzams, ka vairāk mūsdienu kultūrvidei tiek rasta iedvesma no *Jaunāko laiku 20.-21.gs.* jeb neseno gadsimtu tradīcijām.

Secinājums

30 resp. lieto *Jaunāko laiku 20.-21.gs.* jeb neseno gadsimtu tradīcijas, bet *akmens, bronzas laikmetu* – 8 no 66, *dzelzs* - 17.

3. Kādā sociālajā vidē tradīcijas tiek lietotas, piedzīvotas, koptas, izzinātas?

1. att. 48 no 66 resp. min, ka vispopulārākā ir tradīciju praktizēšana individuāli. 17 resp. izvēle tradīciju izziņai, lietošanai TV, interneta vidē. Patīkami, ka tradīciju lietošana ģimenē un dzimtā joprojām ir aktuāla – 46 no 66 resp. Savukārt, tikai 10 no 66 tradīcijas lieto mācību iestādē. Tradīciju kopšana sabiedriskās vietās (29), darba vietā (18) un mācību iestādē (10) salīdzinoši ir mazāka nekā ģimenē un individuāli. Atbildi uz šo situāciju jāskaidro korelāciju analizē pētījuma turpinājumā.

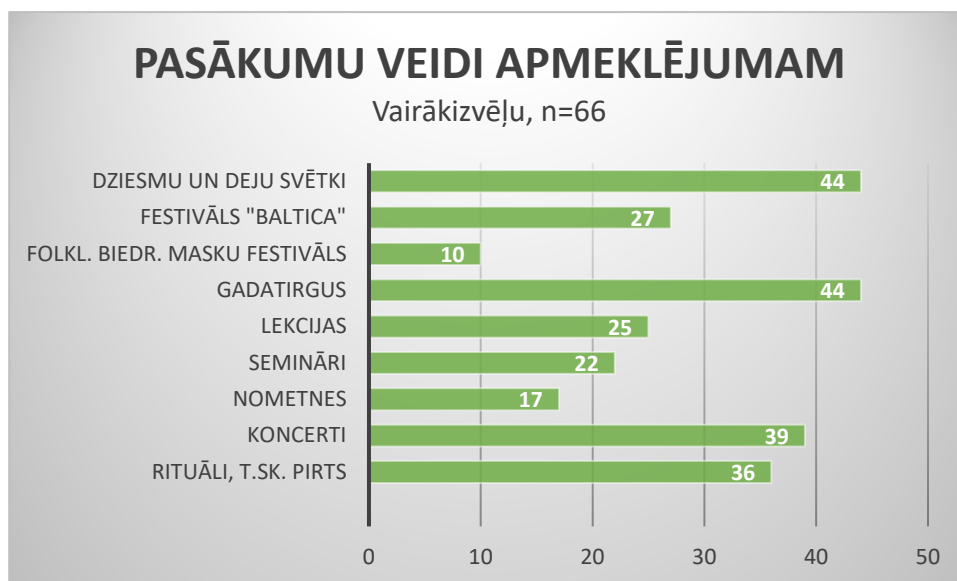
1. att. Sociālā vide tradīciju kopšanai

Secinājumi

Vispopulārākā tradīciju lietošana ir individuāli (48). Tradīcijas tiek joprojām saglabātas arī ģimenē (46), bet aptaujas rezultāti par tradīciju praktizēšanu mācību iestādē (10) saistīti ar respondentu attiecību veidu ar mācību iestādi – tā ir mācību vai darba vieta (14 aptaujas pedagogiem).

4. Kādu pasākumu veidi respondentiem šķiet visaktuālākie?

2.att. Vairākizvēļu jautājumā vispopulārākie pasākumu veidi ir *gadatirgi* un *Dziesmu un deju svētki* (44 no 66 resp.). Arī *koncertus* apmeklē lielākā daļa respondentu – 39 no 66. Jāpiebilst, ka mūsdienās koncerti lēnām kļūst par 21. gs. tradīciju, tie drīzāk ir tradīciju nodošanas un tālākattīstīšanas forma. Koncertos folkloras dziesmu aranžējumi, saturiski izrauti no dabas konteksta, piem., Jāņu dziesmas tiek dziedātas uz skatuves par Saules lēktu vai rietu, abstrahējoties no reālām dabas norisēm. Nedaudz izbrīnu rada *festivāla "Baltica"* salīdzinoši nelielais apmeklētāju skaits – 27 no 66 resp. Arvien populārāki kļūst neliela skaita dalībnieku rituāli, t.sk. pirts rituāli, kas pieskaitāmi pie individualizētajām tradīcijām (36 resp.). Bet lekcijas, semināri un nometnes ir vidēji pieprasīta tradīciju izziņas, piedzīvošanas forma (17-25 resp).

2. att. Pasākumu veidi apmeklējumam

Secinājums

Vispopulārākie ir valsts institūciju organizētie pasākumi – *gadatirgi, Dziesmu un deju svētki un koncerti*, kas kontekstā ar 2. jaut. secinājumiem ir 20.-21.gs tradīciju tālāknodošanas forma. Bet kontekstā ar 3. jaut. tradīciju kopšanas veidi – *individuāli*, iezīmējas jaunās individualizētās tradīciju kopšanas formas – *pirts rituāli un rituāli* vispār, kas ir kontrasts masu pasākumiem, kurus organizē valsts institūcijas.

Autore precizēs šo apgalvojumu nākamajā jautājumā pētīt korelācijas starp pasākumiem un to praktizēšanas veidi.

5. Kādas pastāv korelācijas starp pasākumu veidiem un veidi ?

Pētījumā kā statistiski nozīmīga korelācija Pīrsona koeficients $r = 0.01$ līmenī starp diviem mainīgajiem nozīmē – pieaugot viena mainīgā vērtībai, pieaug arī otra mainīgā vērtība. SPSS programmā veiktais aprēķins uzrāda korelācijas starp tradicionālās kultūras pasākumiem un tradīciju kopšanas sociālajām vidēm (skat. 2. tab.).

Rezultāti liecina par to, ka postmodernisma kultūru plurālisma un individualizētās kultūras laikmetā latviešu tautas tradīcijas vairs netiek nodotas no paaudzes paaudzē dabīgas pārmantojamības veidā, bet, tiek apzināti valstiski konstruēti tradīciju pārmantošanas plāns, paredzot tam sabiedrības nodokļu maksātāju finansējumu (Dziesmu un deju svētkiem, semināriem, translācijām TV) un tiek sasaistīts arī ar ekonomisko sistēmu (svētki kā peļņas avots).

Kultūras sistēmas ilgtermiņa vērtības tiek institucionāli konstruētas, plānotas, tas nozīmē, ka viņa modelī *personālais* līmenis nosaka, politiski konstruē *kulturālo* un *sociālo* un bioloģisko līmeni (korelācijas Nr. 2.,3.,4.,5.). Šāda situācija tradīciju nodošanai nākamajām paaudzēm veido jaunas tradīciju formas: lielkoncerti, koncerti, semināri, lekcijas, nometnes. Un digitālas tiešsaites, ieraksti šīm formām (izņemot nometnes) ir vienlaicīgi gan kultūras individualizācija (individuālā laikā, vietā, ilgumā var skatīties ierakstu digitālā vidē), gan unificēšanas – kultūras patērētājs nav ierobežots tikai ar savas fiziskās kopienas tradīciju izziņu, bet izziņa kognitīvā līmenī – digitālā vidē.

Neapstiprinās iepriekš izvirzīts pieņēmums par korelāciju starp *tradīciju lietošanu individuālā vidē* un *pirts rituālu un vispār rituālu praksi*.

Citas korelācijas – 9.6. Lietoju tradīcijas TV, radio, presē, internetā un 5.1.5. lietoju sakāmvārdus, parunas (,355) un 5.1.6. Lietoju ticējumus, mīklas (,431) liecina, ka digitālā laikmetā šie TKE var tikt meklēti digitālā vidē.

Korelācija Nr. 5 (*apmeklēju nometnes-lietoju tradīcijas sabiedriskā vietā*) var norādīt arī uz kopienu praksi organizēt tradīciju pārmantošanas nometnes ar daļēju projektu finansējumu un daļēju – dalībnieku finansējumu (LNKC, 2022). Tā var būt kopienu pašiniciatīva vai valstiski stimulēta projektu iniciatīva.

Pilnībā nav izzudusi arī dabīgā tradīciju pārmantošanas forma – korelācijas Nr. 6.-7. Tikai ģimene nevis dzied folkloru savā privātajā vidē, bet dodas uz sabiedriskiem koncertiem, kas ir tā paša satura jauna forma un ietver postmodernismam raksturīgo tradīciju patērēšanas formu nevis aktīvas līdzdarbības aspektus ar savu ieguldījumu.

Savukārt, korelācija Nr. 7 starp TKE vidi 9.8. *Tradīciju lietošana Dievturu svētnīcā* un 1. jaut. TKE - 5.4.3. *Lietoju mitoloģiju – godinu dievus, lietoju Dievturību*, apstiprina, ka kultūras vērtības ir augstākais sabiedrības sociumu organizējošais un veidojošais elements, tikai, šajā gadījumā, vērtējot šo korelāciju citu korelāciju kontekstā, jāsecina par kultūras pretnostatījumu valdošajai – institucionāli konstruētai kultūrai.

2. tab. SPSS. Pīrsona korelācijas koeficients $r = 0.01$ līmenī (divpusēji) starp tradīciju lietošanas vidi un pasākumu apmeklējumu

	10. jaut. Kādus mūsdienīgu pasākumus, saistītus ar tradicionālo kultūru apmeklējat? (Jaunā TKE forma)	9. jaut. Kādā vidē lietojat tradīcijas?	Pīrsona korelācija $r = 0.01$	Korelāciju interpretācija pēc t. Pārsona soc. teor. 1.2.3. nod.
1.	10.1. Apmeklēju Dziesmu un deju svētkus	9.6. Lietoju tradīcijas TV, radio, presē, internetā	,343	Valsts institūcijas organizētu pasākumu translē plaši valsts televīzija, atspoguļo citi mediji, tāpēc sabiedrība iesaistās kultūras patēriņā arī digitālā vidē (TV) u.c.
2.	10.6. Apmeklēju seminārus par tradicionālās kultūras tēmu	9.3. Lietoju tradīcijas mācību iestādē	,329	Valsts institūcija – mācību iestāde organizē kursus, seminārus (pedagogiem, interesentiem) vai nosūta darbiniekus uz šādiem kursiem, jo paredzēts zināšanas lietot programmas īstenošanā.
3.	10.6. Apmeklēju seminārus par tradicionālās kultūras tēmu	9.4. Lietoju tradīcijas darba vietā	,361	Apstiprinās 2.p. secinātais.
4.	10.6. Apmeklēju seminārus par tradicionālās kultūras tēmu	9.5. Lietoju tradīcijas sabiedriskā vietā	,345	Sabiedriskās vietās seminārus var organizēt valsts institūcija vai NVO par kādu projekta finansējumu, tad to apmeklē arī interesenti. Jebkurā gadījumā - konstruēts, plānots TK izziņas, tālāk nodošanas pasākums.
5.	10.7. Apmeklēju nometnes ar tradicionālās kultūras tēmu	9.5. Lietoju tradīcijas sabiedriskā vietā	,386	Mūsdienās nometnes kā tradīciju praktizēšanas, tālāk nodošanas forma ir raksturīga NVO -kopienām pēc teritoriālās pazīmes vai tematisko interešu. (3x3; “Trejdeviņi” u.c.) Parasti finansējums daļēji ir privāts, daļēji - projekts kādā fondā.
6.	10.8. Apmeklēju koncertus ar tradicionālās kultūras tēmu	9.2. Lietoju tradīcijas ģimenē, dzimtā	,323	Šī korelācija apliecina, ka koncertus ar TK saturu apmeklē ģimenes nevis darba un skolu klašu kolektīvi.
7.	10.10. Apmeklēju ko citu, saistītu ar tradicionālo kultūru	9.8. Lietoju tradīcijas Dievturu svētnīcā	,360	Šī korelācija apliecina kopsakarības starp mazskaitlīgu respondentu izvēli – apmeklēt ko citu, valstisko institūciju

				netrafarētu, bet garīgi intīmu, reliģiskas ievirzes.
--	--	--	--	--

Secinājumi

Postmodernisma kultūru plurālisma un individualizētās kultūras laikmetā latviešu tautas tradīcijas vairs netiek nodotas no paaudzes paaudzē dabīgas pārmantojamības veidā, bet, tiek apzināti valstiski konstruēts tradīciju pārmantošanas, kultūras sistēmas ilgtermiņa vērtības, radot jaunas tradīciju formas: lielkoncerti, koncerti, semināri, lekcijas, nometnes. Un digitālas tiešsaites, ieraksti šīm formām (izņemot nometnes) ir vienlaicīgi gan kultūras individualizācija (individuālā laikā, vietā, ilgumā var skatīties ierakstu digitālā vidē), gan unificēšanas – kultūras patērētājs nav ierobežots tikai ar savas fiziskās kopienas tradīciju izziņu, bet izzina kognitīvā līmenī – digitālā vidē.

Korelācija starp TKE vidi: *lietoju tradīcijas TV, radio, presē, internetā* un TKE *lietoju sakāmvārdus, parunas; lietoju ticējumus, mīklas*, liecina, ka digitālā laikmetā šie TKE var tikt meklēti digitālā vidē.

Korelācija starp TKE vidi: *lietoju tradīcijas sabiedriskā vietā TKE apmeklēju nometnes* – liecina par transformāciju latviešu tautas tradīciju nodošanas formā – nometne, nevis dabisks dzīvesveids lauku sētā.

Korelācija starp TKE vidi: *lietoju tradīcijas ģimenē, dzimtā un TKE (jauno formu) apmeklēju koncertus*, liecina par dziedāšanas tradīciju formu maiņu – no ģimenē individualizētas, radošas dziedāšanas, darot darbu, apdziedot sadzīvi, tādējādi to atvieglojot, uz pasīvu patērniecisko koncerta baudīšanas formu (jauno TKE) – sabiedriskā vidē.

Korelācija starp TKE vidi – *Tradīciju lietošana Dievturu svētnīcā* un 1. jaut. TKE - *Lietoju mitoloģiju – godīnu dievus, lietoju Dievturību*, apstiprina T. Pārsona *Strukturālās funkcionālisma* teorijas paradigmu, ka kultūras vērtības ir augstākais sabiedrības sociumu organizējošais un veidojošais elements, bet citu korelāciju kontekstā, jāsecina par kultūras pretnostatījumu valdošajai – institucionāli konstruētai kultūrai.

6. Kādas ir 1. jaut. TKE korelācijas, par kādām vajadzībām, vērtībām tās liecina?

Tiks aplūkots tikai statistiski nozīmīgāko korelāciju gadījumi, kur Pārsona korelācijas koeficients $r = 0,01$ līmenī. Ņemot vērā iepriekš gūtās atziņas par 21 respondentu, kuri 1. jautājumā

savu TKE lietojumu nav detalizējuši, korelāciju noteikšanā viņu atbildes netiks ņemtas vērā, jo statistiski vērā ņemami ir pārējo 45 respondentu rezultāti.

3. tab. redzamās tradicionālās kultūras elementu (TKE) korelācijas.

3. tab. 1. jautājuma TKE savstarpējā korelācija un secinājumi

Nr.	Statistiski nozīmīgs viens mainīgais	Statistiski nozīmīgs otrs mainīgais	r = 0.01	Secinājumi - apstiprinājums dainu tekstos un ar vajadzību, vērtību teorijām
1.	5.1.2. lietoju pasakas, teikas	5.1.5. lietoju sakāmvārdus, parunas	,784	Sakāmvārdi un parunas ir īsie secinājumi, kuri izriet no pasakām. Kognitīva vajadzība izprast cēloņu-seku kopsakarības.
2.	5.1.2. lietoju pasakas, teikas	5.1.6. lietoju ticējumus, mīklas	,647	Radošā iztēle, tēlainība vieno abus TKE. Vajadzība pēc emocionālas pasaules uztveres.
3.	5.1.3. lietoju rotaļas, dančus	5.3.4. kopju svētvietas un kapus.	,326	Vajadzība pēc dinamiskas kustības, konkrētas darbības TK uztverē un lietošanā.
4.	5.1.3. lietoju rotaļas, dančus	5.3.7. dziedu, klausos mūziku, muzicēju	,317	Rotaļām un dančiem pamatā ir mūzika, dainu vārdi. Kopumā tas apmierina vajadzību pēc dinamiskas emociju izpaušanas ar fiziskā ķermeņa līdzdalību.
5.	5.1.3. lietoju rotaļas, dančus	5.3.9. piekopju ikdienas rituālus, t.sk. kopju bērnus	,325	Rotaļāšanās ar bērniem, ikdienas rutīnas īstenošana pozitīvā pieejā – dzīves viens no pamatprincipiem – vieglums. Socioemocionāla vajadzība.
6.	5.1.4. lietoju tautasdziesmas	5.3.7. dziedu, klausos mūziku, muzicēju	,665	Likumsakarīga kopsakarība! Tautasdziesmas ne tikai jāskaita, bet arī jādzied un jāspēlē vai jāklausās muzikāls pavadījums, lai pilnvērtīgi uztvertu to saturu, apmierinot visas 4 vajadzību kategorijas: fizioloģiskās, sociāli-emocionālās, kognitīvās un metakognitīvās.
7.	5.1.5. lietoju sakāmvārdus, parunas	5.1.6. lietoju ticējumus, mīklas	,647	Tie, kuri lieto mīklas, ticējumus, sakāmvārdus, acīmredzot attīsta tēlaino domāšanu. Kognitīva rakstura vajadzība izprast dzīves likumsakarības, apmierināt interesi.
8.	5.1.6. lietoju ticējumus, mīklas	5.3.3. praktizēju Mūža godus	,326	Tradīcijās ir atrodami ticējumi, kas attiecas gan uz krustabām, gan kāzām, gan bedībām. Kognitīva vajadzība pēc nākotnes izziņas (intereses apmierināšana, kas apmierina arī pamatvajadzību pēc fizioloģiskas drošības).

9.	5.1.6. lietoju ticējumus, mīklas	5.2.4. lietoju etnogrāfiskos priekšmetus	,326	Interesanta sakarība! Nāk prātā tikai priekšmeti ar maģisku pielietojumu (saistība ar ticējumiem).
10.	5.2.3. lietoju rokdarbus	5.2.5. lietoju amatus	,326	Šo TKE saistība ir likumsakarīga un acīmredzama.
11.	5.2.6. lietoju rotas	5.2.7. lietoju tautastērpus	,459	Šo TKE saistība ir likumsakarīga un acīmredzama. Pamatvajadzība pēc apģērba un rotāšanās – sociokultūras vajadzība būt skaistam, patīkamam, cienījamam sabiedrībā. Ar; skolā mācību programmā jāiekļauj abu šo elementu saistīta mācīšana nevis atrauta no konteksta.
12.	5.2.5. lietoju amatus	5.3.7. dziedu, klausos mūziku, muzicēju	,317	Šo TKE saistība asociējas ar mūzikas instrumentu izgatavošanu (amats) un spēlēšanu, dziedāšanu. Bet, tikpat labi, var būt tradicionāla vakarēšana ar dziedāšanu un dažādu amatu vienlaicīgu veikšanu. Vajadzība pēc socializēšanās un fizisku vajadzību (mājsaimniecības priekšmetu gatavošanas, remonta u.c.) vienlaicīga apmierināšana.
13.	5.3.2. svinu Gadskārtas	5.3.3. praktizēju Mūža godus	,418	Šī kopsakarība liek secināt, ka rituāls, rituāla, cieņpilda, īpaši organizēta darbība ir vienojošais abiem elementiem. Socioemocionāla un kognitīva vajadzība sabiedrībā veikt organizētu darbību, nolūkā saskaņoties ar Dabu (Gadskārtas) vai ierakstīt/izrakstīt no dzimtas (Mūža godi).
14.	5.3.2. svinu Gadskārtas	5.3.7. dziedu, klausos mūziku, muzicēju	,342	Gadskārtu svinēšanas rituāla pamatā arī ir dziesmas, dziedāšana, muzicēšana. Jo vairāk ir zināmas gadskārtu dziesmas, jo vairāk gribās tās izdziedāt kādās konkrētās gadskārtās vai, jo vairāk cilvēks piedalās kādās Gadskārtās, jo vairāk dziesmu viņš iemācās. Socioemocionāla vajadzība – verbalizēt sajūtas dzejiskā formā un kognitīvā vajadzība – saprast jēgu un kopsakarības rituālajās darbībās un pavadošajos tekstos.
15.	5.3.3. praktizēju Mūža godus	5.3.8. iekārtoju latvisku mājokli	,365	Lieliska kopsakarība! Dzimtas godi tradicionāli notiek dzimtas mājās. Un rituālajām darbībām ir ļoti liela saistība ar dažādām mājokļa vietām, piem., pavardu,

				klēti, pieliekamo, istabu u.c. Socioemocionāla vajadzība
16.	5.3.5. gatavoju tradicionālu ēdienu, cepu vai ēdu maizi	5.3.6. ievācu, lietoju augus	,348	Secinājums- tātad, ēdiena gatavošanā tiek izmantoti augi. Fizioloģiska vajadzība.
17.	5.3.5. gatavoju tradicionālu ēdienu, cepu vai ēdu maizi	5.3.7. dziedu, klausos mūziku, muzicēju	,494	Gatavot ēdienu un dziedāt -tas ir raksturīgi latviešu tradicionālajai kultūrai. Vajadzība matēriju (ēdienu) savienot ar dvēseli (dziesmu, tās emocijas enerģiju) latvieša izpratnē ir tikuma pazīme. Pirms ēšanas nodziedāt: „ Svētībiņa, Gausībiņa, nāc pa logu istabā! Kas neēdis, lai paēda, kas nedzēris, lai padzēra!” vai 19350-0 Met, Dieviņ, zelta krustu Istabiņas dibinā; Kas nav ēdis, lai paēda, Kas nav dzēris, lai padzēra!
18.	5.3.5. gatavoju tradicionālu ēdienu, cepu vai ēdu maizi	5.3.8. iekārtoju latvisku mājokli	,463	Savstarpēji saderīgi un likumsakarīgi ir gatavot tradicionālu ēdienu latviskā mājoklī. Vajadzība pēc fizioloģiskas paēšanas apmierināšanas un vienlaicīgi -estētiska baudījuma (socioemocionāla, kognitīva vajadzība).
19.	5.3.5. gatavoju tradicionālu ēdienu, cepu vai ēdu maizi	5.3.9. piekopju ikdienas rituālus, t.sk. kopju bērnus	,603	Ēdiena gatavošana ikdienā arī ir ikdienas rituāls. Un bērni arī katru dienu jābaro. Saderīga likumsakarība. Uzmanība jāpievērš tam, ka ēdienu var arī negatavot rituāli un var vienkārši apmierināt savu fizioloģisko vajadzību pēc barības. Taču latviešu tradicionālajā kultūrā ikdienas rituāls var sākties ar Dieva, Laimas vai Māras aicināšanu palīgā, pirms darbs tiek uzsākts. Tādējādi tiek apmierinātas arī augstākās vajadzības -socioemocionālā un kognitīvā līmenī.
20.	5.3.5. gatavoju tradicionālu ēdienu, cepu vai ēdu maizi	5.4.2. lietoju dabas filozofiju	,389	Šo TKE savstarpējā saistība interpretējama kā ekoloģiska jeb labai draudzīga saimniekošana. Piem., ejot uz mežu lasīt sēnes un ogas, tiek vaicāta atļauja Meža mātei. Vai pēc viņas labumu savākšanas, vācējs pateicas Meza mātei par viņas

				labumiem. Un atkal tradicionāli latvietis apmierina gan savas fizioloģiskās vajadzības -pēc ēdiena, gan emocionālās(laipna, uzmanīga attieksme), gan kognitīvās (pateicība jeb nepalikšana parādā – tu man, es tev un esam līdzsvarā). Ekoloģiska attieksme visos apziņas līmeņos.
21.	5.3.6. ievācu, lietoju augus	5.4.2. lietoju dabas filozofiju	,476	Saistība likumsakarīga. Būt uzmanīgam, runāt ar pašiem augiem, lūdzot atļauju noplūkt; iejūtīgi saglabāt līdzsvaru dabā, apmierinot savas fizioloģiskās pamatvajadzības pēc ēdiena, veselības. Tā ir integrēta vajadzību apmierināšana – visos līmeņos vienlaicīgi.
22.	5.3.6. ievācu, lietoju augus	5.4.3. godinu Dievu, Māru, Laimu u.c.	,325	Šī sakarība tikai vēlreiz apstiprina 20. Un 21. Korelāciju pārus. 32372-0 Es aizgāju zālitēs, Es zālišu nedabūju, Man iedeva mīļa Māra, Avotā pieplūkusi. Ta sacīja iedodama: Dod savām telitēm!
23.	5.3.7. dziedu, klausos mūziku, muzicēju	5.3.9. piekopju ikdienas rituālus, t.sk. kopju bērnus	,400	Šī korelācija saskan ar 17. TKE korelācijas pāri un secinājumiem. 3-0 Dziedot dzimu, dziedot augu, Dziedot mūžu nodzīvoju, Dziedot iet dvēselite Dieva dēlu dārziņā. Latvieša tradicionāla dzīves filozofija, kas atspoguļojas dainās. 615-0 Dziedot vien izdziedāju Savu darba nedēļiņu: Izdziedāju maizes klaipu, Savu sviesta bunduliņu. 619-19 Nestaigāju noskumuse, Tā nebiju ieraduse; Ar dziesmīti malti gāju, Ar valodu istabā.

				<p>Bet nākamajā dainā parādās dziesmas maģiskā spēka ietekme uz linu augšanu: 614-0 Dziediet, manas plūcējiņas, Dziediet stāvu stāvēdamas, Lei aug manā tīrumā(i) Citu gadu stāvi lini. Secinājums – mācību programmās noteikti jāintegrē dziedāšana ar fiziska darba darīšanu.</p>
24.	5.3.8. iekārtoju latvisku mājokli	5.3.9. piekopju ikdienas rituālus, t.sk. kopju bērnus	,634	<p>TKE sasaucas ar 18. un 19. korelāciju secinājumiem: latviskā mājoklī latviski ikdienas rituāli ir ideāla mūsdienu aktualitātes parādība, kas tieši šādā kopsakarībā būtu arī jāmāca skolu programmās.</p>
25.	5.3.9. piekopju ikdienas rituālus, t.sk. kopju bērnus	5.4.2. lietoju dabas filozofiju	,476	<p>TKE sasaucas ar 20.-23. korelācijām - dzīvot ekoloģiski visos apziņas līmeņos, saglabājot harmoniju ar Dabu.</p>

Secinājumi

Visas 25 tradicionālās kultūras elementu korelācijas norāda uz latvieša integrēto dzīvesveidu, kurā vienlaicīgi tiek apmierinātas gan fizioloģiskās, gan sociāli- emocionālās, gan kognitīvās vajadzības jeb personības prāts, emocijas un ķermenis ir kongruents – savstarpēji atbilstošs, holostisks, integrēts un tā ir svarīgākā atziņa, kas jāņem vērā, veidojot integrētu mācību programmu ar tradicionālās kultūras dominanti. Svarīgi ir nevis mehāniski integrēt dažādus mācību priekšmetus, bet integrēt atbilstošus elementus no tiem tā, lai skolēni varētu trenēt vienlaicīgu 3 apziņas līmeņu vajadzību apmierināšanu (*fizioloģisko, sociāli-emocionālo un kognitīvo*). Tas ar laiku veicinās arī veselīgu *metakognitīvo* slēdzienu, uzskatu, vērtību pozitīvu formēšanos un tiecību uz dzīves augstākās vērtības – transcendentālās *Metavajadzības* īstenošanu.

7. Kādas LTKA Facebook digitālās kopienas 21. gs. vajadzības konstatējamas aptaujas rezultātu analīzē?

Aptaujā definētie tradicionālās kultūras elementi un korelācijas sasaistē ar vajadzību un vērtību teorijām, veido šādas kopsakarības:

4. tab. TKE, formas, vajadzības vērtības, lietošanas sociālā vide

TKE kategorija, tai atbilstošās vērtības	Tradicionālās kultūras elementi un jaunie, 21 gs. elementi - lietošanas formas 21. gs. (n=66)	Vajadzības: fizioloģiskās (1), sociāli-emocionālās(2), kognitīvās(3), metakognitīvās(4), metavajadzība(5) (6. att.)	TKE lietošanas soc. vide 9. jaut. korel. ar 8., 10. jaut. 1. Individuāli(48) 2. Ģimenē, dzimtā (46) 3. Mācību iestādē (10) 4. Darba vietā (18) 5. Draugi, domubiedri (4) 6. Sabiedriskā vietā (29) 7. TV, radio, internetā (17)
1. Folklorā (100) <u>Vērtības:</u> valoda, gudrs padoms, laime, tikums	Tautasdziesmas (40)	1.-5.	
	Pasakas, teikas (13)	2.-4.	
	Rotaļas, danči (14)	1.-3.	Sabiedriskā vietā
	Sakāmvārdi, parunas (21)	3.-4.	Ģimenē, dzimtā, darba vietā, mācību iestādē, ar draugiem, domubiedriem
	Ticējumi, mīklas (13)	2.-3.	Individuāli, ģimenē, dzimtā, darba vietā
2. Etnogrāfija (65) <u>Vērtības:</u> amatniecība, tautastērps (simboli), darba tikums	Zīmes, simboli (26)	3.-4.	
	Rokdarbi (2)	1.-3.	
	Priekšmeti (2)	1.-3.	Ģimenē, dzimtā, sabiedriskā vietā, TV, radio, internetā
	Amati (10)	1.-3.	Sabiedriskā vietā, TV, radio, internetā
	Rotas (5)	1.-3.	Ģimenē, dzimtā

	Tautastērps (20)	1.-3.	
3. Dzīvesziņa (134) <u>Vērtības:</u> dzīvība, kultūra (Gadskārtas, Godi, rituāli, dziedāšana), zināšanas (zintniecība, veselība-pirts, ēdieni, augi) pilskalni, Daba	Gadskārtas (37)	1.-5.	Ģimenē, dzimtā, darba vietā, TV, radio, internetā
	Mūža Godi (17)	1.-5.	TV, radio, internetā
	Svētvietu, kapu kopšana (2)	1.; 3.	
	Tradicionālo ēdienu gatavošana (23)	1.-3.	Ģimenē, dzimtā
	Augu ievākšana, lietošana (9)	1.-2.	
	Dziedāšana, spēlēšana, mūzikas klausīšanās (15)	1.-5.	
	Latviska mājokļa iekārtošana (3)	1.-3.	
	Bērnu kopšana, ikdienas rituāli (20)	1.-5.	
Pirts (8)	1.-5.		
4. Mitoloģija (25) <u>Vērtības:</u> Dievs, dievnams, svētvietas	Dievu godināšana, Dievturība (4)	1.-5.	Dievturu svētnīcā
	Dabas filosofija (12)	1.-5.	
	Mitoloģija vispārīgi (9)	4,-5.	
5. Tradīciju jaunās, transformētās formas-elementi 20.-21. gs. <u>Vērtības:</u> Dziesmu un deju svētki, tauta, ģimene, zināšanas, gadatirgi	Dziesmu un deju svētki (44)	1.-5.	TV, radio, presē, internetā
	Festivāls "Baltica" (27)	1.-5.	
	Masku festivāls (10)	1.-5.	
	Gadatirgus (44)	1.-3.	
	Lekcijas (25)	2.-4.	
	Semināri (44)	2.-4.	Mācību iestādē Darba vietā Sabiedriskā vietā
	Nometnes (17)	1.-4.	Sabiedriskā vietā
	Koncerti (39)	2.-4.	Ģimenē, dzimtā
	Rituāli, t.sk. pirts (36)	1.-5.	

Secinājumi

Aptaujā 4. tab. apkopoto TKE kontekstā: *folkloras* kategorijas vērtības: *valoda, gudrs padoms, laime, tikums*; *etnogrāfijas* kategorijas vērtības: *amatniecība, tautastērps (simboli), darba tikums*; *dzīvesziņas* kategorijas vērtības: *dzīvība, kultūra (Gadskārtas, Mūža godi, rituāli, dziedāšana), zināšanas (zintniecība, veselība – pirts zintis, ēdieni, augi), pilskalns, Daba*; *mitoloģijas* kategorijas vērtības: *Dievs, dievnams, svētvietas*; 21. gs. transformēto TKE vērtības: *Dziesmu un deju svētki, tauta, ģimene, zināšanas, gadatirgi*.

No MK noteikumiem Nr. 480 – valstī atzītām vērtībām (pasvītrotās): *dzīvība, cilvēka cieņa, brīvība, ģimene, laulība, darbs, daba, kultūra, latviešu valoda un Latvijas valsts* (Ministru kabinets, 2016). Nepasvītrotās vērtības: *laulība, brīvība, Latvijas valsts* – attiecas uz sociāl-ekonomisko sadzīves aspektu, bet *cieņa* kā vērtība ir *tikums*.

Par 21. gs. jaunajiem TKE uzskatāmi *Dziesmu un deju svētki, festivāli* ar latviešu tradicionālās kultūras saturu (*Masku festivāls, Baltica*), *gadatirgi, lekcijas, semināri, nometnes, koncerti, pirts rituāli, rituāli – moderns, seno, transformēto tradīciju ietvars*.

Ģimene kā tradīciju kopšanas un tālāk nodošanas vide joprojām eksistē paralēli sabiedrības masu pasākumu videi un mācību iestāžu videi.

Digitālā laikmeta vide – TV, radio, prese, internets saistās ar šādiem TKE - *Dziesmu un deju svētkiem; gadskārtām, Mūža godiem, amatniecību, skatoties TV raidījumus, translācijas, intervijas u.c.*

Ja *dzīvesziņa* aptaujas rezultātu apkopojumā ir visvairāk lietotā TKE kategorija, tad ar to vairāk saistās *fizioloģisko vajadzību* apmierināšanas līmenis, izņemot TKE, kuri ietver vai apvieno vairākus TKE – *gadskārtas, Mūža godi, pirts rituāli (dziesmas, muzicēšanu, tautastērpus, ēdienus, rituālos, amatniecības priekšmetus, dabas vidi u.c.)* – tie ir kā vide, kuri var kalpot visu 5 līmeņu vajadzību apmierināšanai.

Kopsavilkums

1. *Dzīvesziņa* ir vispopulārākais, aktuālākais latviešu tradicionālās kultūras mūsdienu elements.
2. Tradīcijas visvairāk praktizē un tālākattīsta vidējā paaudze – 30-50 gadnieki (teorētiski - 5-17 gadu vecu skolēnu vecāki), no kuriem lielākais skaits ir sievietes (53), vīriešu -13 no visa respondentu kopskaita - 66. Visvairāk aptaujā piedalījušies pedagogi – 14 no 66 resp.
3. Tradīcijas mūsdienās vairāk tiek praktizētas pilsētās, tāpēc aptaujas rezultāti izmantojami pilsētvides vispārīglītojošo skolu programmu veidošanai.

4. 30 resp. lieto *Jaunāko laiku* 20.-21.gs. jeb neseno gadsimtu tradīcijas, bet *akmens, bronzas laikmetu* – 8 no 66, *dzelzs* - 17. Lai Latvijas kultūrvidē saglabātos tautas izziņas interese par vissenāko gadsimtu laikmetu – akmens, bronzas, dzelzs tradīcijām, nepieciešamas apzināti konstruētas, plānotas darbības – projekti, muzejpedagoģijas nodarbības ar interaktīvu sabiedrības, skolēnu, pedagogu iesaisti, lai sabiedrībai radītu lielāku interesi iedziļināties vissenākajā Latvijas vēsturē un tradīcijās.
5. Vispopulārā tradīciju lietošana individuāli (48). Tradīcijas tiek joprojām saglabātas arī ģimenē (46), bet aptaujas rezultāti par tradīciju praktizēšanu mācību iestādē (10) saistīti ar respondentu attiecību veidu ar mācību iestādi – tā ir mācību vai darba vieta (14 aptaujas pedagogiem).
6. Postmodernisma kultūru plurālisma un individualizētās kultūras laikmetā latviešu tautas tradīcijas vairs netiek nodotas no paaudzes paaudzē dabīgas pārmantojamības veidā, bet, atbilstoši, tiek apzināti valstiski konstruēti tradīciju pārmantošanas, kultūras sistēmas ilgtermiņa vērtība, radot jaunas tradīciju formas: lielkoncerti, koncerti, semināri, lekcijas, nometnes, kuras pašas kļūst par TK elementiem.
7. No pētījuma *Vajadzību teoriju* aspekta, jāsecina, ka aktuālākās ir *fizioloģiskās* un *sociāli-emocionālās* vajadzības (dzīvesziņa - 92), tām seko *kognitīvās* vajadzības (*folklorā* – 59 un *etnogrāfija* – 51), kuras var tikt lietotas arī, lai apmierinātu *sociāli-emocionālās* un *metakognitīvās* vajadzības. Un tikai 25 *mitoloģijai* piederīgi atslēgvārdi liecina par *metakognitīvo* un *metavajadzību* aktualitāti..
8. Skaitā 3 korelācijas uzrāda, ka digitālā laikmeta sabiedrība izmanto TV, radio, interneta iespējas Gadskārtu, Mūža godu izziņā, tautas amatniecības priekšmetu pasūtīšanā, izmantojot digitālos rīkus. Tas liek secināt, ka tradīciju tālāknodošanas process no fiziskā un sociāli-emocionālā līmeņa pārceļas un kognitīvo līmenī digitālā vidē.
9. TKE 25 korelācijas norāda uz latvieša integrēto dzīvesveidu, kurā vienlaicīgi tiek apmierinātas gan fizioloģiskās, gan sociāli-emocionālās, gan kognitīvās vajadzības jeb personības prāts, emocijas un ķermenis ir kongruents – savstarpēji atbilstošs, holostisks, integrēts un tā ir svarīgākā atziņa, kas jāņem vērā, veidojot integrētu mācību programmu ar tradicionālās kultūras dominanti. Svarīgi ir nevis mehāniski integrēt dažādus mācību priekšmetus, bet integrēt atbilstošus elementus no tiem tā, lai skolēni varētu trenēt vienlaicīgu 3 apziņas līmeņu vajadzību apmierināšanu (*fizioloģisko, sociāli-emocionālo un kognitīvo*). Tas ar laiku veicinās arī veselīgu *metakognitīvo* slēdzienu, uzskatu, vērtību pozitīvu formēšanos un tiecību uz dzīves augstākās vērtības – transcendentālās *Metavajadzības* īstenošanu.

Aptaujas gala secinājumi

21. gs. transformētās vajadzības-vērtības, kuras uzskatāmas par jaunajiem TKE - *Dziesmu un deju svētki, festivāli* ar latviešu tradicionālās kultūras saturu (*Masku festivāls, Baltica*), *gadatirgi, lekcijas, semināri, nometnes, koncerti, pirts rituāli, rituāli – moderns, seno, transformēto tradīciju ietvars*.

Ģimene kā tradīciju kopšanas un nemainīgo vērtību tālāk nodošanas vide joprojām eksistē paralēli sabiedrības masu pasākumu videi un mācību iestāžu videi.

Digitālā laikmeta vide – TV, radio, prese, internets saistās ar šādiem TKE - *Dziesmu un deju svētkiem; gadskārtām, Mūža godiem, amatniecību*, skatoties TV raidījumus, translācijas, intervijas, spēj sniegt kognitīvā līmeņa apmierinājumu pēc zināšanām (jaunā, transformētā tradīciju, kultūras mantojuma tālāk nodošanas forma).

Visvairāk lietotā TKE kategorija – *dzīvesziņa*, ar to saistās *fizioloģisko vajadzību* apmierināšanas līmenis, taču jaunās, multiplās TKE-formas: *Dziesmu un deju svētki, festivāli* un ierastās TKE – *gadskārtas, Mūža godi, pirts rituāli*, kas ietver un apvieno vairākus TKE - *dziesmas, muzicēšanu, tautastērpus, ēdienus, rituālos, amatniecības priekšmetus, dabas vidi u.c.* – kā vide kalpo visu 5 līmeņu vajadzību integrētai apmierināšanai.

Autore secina, ka aptaujas rezultātu apkopojumā vērojama tendence veidot multiplas latviešu tradicionālās kultūras formas kā jaunus TKE, kas kalpo holistiskai daudzu vajadzību līmeņu apmierināšanai.

8. pielikums

Latvijas universitātes pedagogijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte

Izglītības zinātņu un pedagoģisko inovāciju nodaļa

Maģistra darbs

„Principi un metodes integrētu programmu veidošanai ar latviešu tradicionālās kultūras dominanti vispārīzglītojošo skolu 1.-9. klasēm”

Fokusgrupas diskusija ekspertiem

Eksperts: _____

zinātniskais grāds, vārds, uzvārds, paraksts

Digitālās matricas prototipa funkcionalitātes novērtēšana

Aptaujas anketa

A daļa

Lūdzu, atzīmējiet ar X krustiņu katra kritērija attiecināmību Likerta skalā, kur:

1- ļoti vāji 2- vāji, 3 – gandrīz labi, 4 – labi, 5 – izcili!

Funkcionalitāte:

Nr.	Kritērijs	1	2	3	4	5
1.	Matricas lietojamība atbilstoši paredzētajam mērķim					
2.	Integrēto programmu veidošanas efektivitātes potenciāls					
3.	Informācija lietotājam par matricas darbību, instrukciju lietojamība					
4.	Lietotāja mobilitāte programmu veidošanai					
5.	Sadarbības iespējas					
	DIZAINS:					
6.	noformējums					
7.	uztveramība					
8.	pārskatāmība					
9.	Tālākizglītības kursu saturs					
10.	Papildvideo diskusijām					

B daļa

Eksperta pārdomas, idejas, ieteikumi brīvā formā

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTA KANCELEJA

Reģistrācijas Nr. 90000038578 • Pils laukums 3, Rīga, LV-1900
Tālrunis: +371 67 092 106 • E-pasts: info@president.lv

Rīgā

25.03.2023. Nr. 409

IK "Māravoti"
Biedrībai "Latvijas Tradicionālās kultūras asociācija"
Biedrībai "Kustība par latvisku kultūru izglītībā"

Kultūras ministrija

Par iesniegumu

Valsts prezidenta kancelejā (turpmāk – Kanceleja) ir saņemts Valsts prezidentam Egilam Levitam un Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomei adresēts iesniegums par nevalstiskām iniciatīvām Latvijas vēstures mācīšanā un kultūrvēsturiskās identitātes veidošanā. Iesniegumā arī izteikti priekšlikumi atbildīgajām institūcijām par latviešu tradicionālās kultūras, nemateriālās kultūras mantojuma tālāknodošanu nākamajām paaudzē un Latvijas vēsturisko novadu daudzfunkcionālo metodiskos centru izveidošanu.

Kanceleja pateicas IK "Māravoti", biedrībai "Latvijas Tradicionālās kultūras asociācija" un biedrībai "Kustība par latvisku kultūru izglītībā" par pilsonisko aktivitāti un rūpēm par latviskās identitātes nostiprināšanu. Latviešu kultūrtelpas saglabāšana ir Latvijas ilgtermiņa prioritāte. Valsts prezidents Egils Levits ir uzsvēris kultūrvēsturiskās vides bagātību latviešu vēsturiskajās zemēs un norādījis, ka principiāli svarīga ir latviskuma daudzveidības saglabāšana un kultūrvēsturiskās identitātes stiprināšana latviešu vēsturiskajām zemēs, kā arī latviešu vēsturisko zemju un mazo kultūrtelpu kultūrvēsturiskās vides saglabāšana un ilgtspējīga attīstība (*skat. Valsts prezidenta Egila Levita 24.09.2020. paziņojumu Nr.16 "Par Latviešu vēsturisko zemju likumprojektu", <https://www.vestnesis.lv/op/2020/186.8>*).

Kanceleja pauž pārliecību, ka Kultūras ministrija, kas ir atbildīgā institūcija par Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomes darbības organizēšanu, nodrošinās iesniegumā pausto priekšlikumu izvērtējumu un sniegs atbildi iesnieguma autoriem.

Aicinu par sniegto atbildi informēt arī Kanceleju.

Cieņā

Kancelejas vadītājs

Andris Teikmanis

Kultūras ministrija

K. Valdemāra iela 11a, Rīga, LV - 1364, tālr. 67330200, fakss 67330293, e-pasts pasts@km.gov.lv, www.km.gov.lv

Rīgā

26.04.2023. Nr. 3.1-1/585
Uz 27.02.2023. Nr. b/n
Uz 25.03.2023 Nr. 409

**IK „Māravoti”
Biedrībai „Latvijas Tradicionālās kultūras asociācija”
Biedrībai „Kustība par latvisku kultūru izglītībā”**

Informācijai:
Latvijas Valsts prezidenta kancelejai

*Par nevalstiskām iniciatīvām Latvijas vēstures mācīšanā un
kultūrvēsturiskās identitātes veidošanu*

Kultūras ministrija ir saņēmusi un iepazīsies ar IK „Māravoti”, biedrības „Kustība par latvisku kultūru izglītībā” un biedrības „Latvijas Tradicionālās kultūras asociācija” (turpmāk – Iesniedzēji) šī gada 27. februāra kolektīvo vēstuli „Par nevalstiskām iniciatīvām Latvijas vēstures mācīšanā un kultūrvēsturiskās identitātes veidošanu” (reģistrēta Kultūras ministrijā 27.02.2023. ar Nr. 2.4-1/953), kas adresēta Latvijas Valsts prezidentam E. Levitam un Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomes priekšsēdētājam, kultūras ministram N. Puntulim, un kurā sniegta informācija par iesniedzēju īstenotajām iniciatīvām, kuru mērķis ir veicināt Latvijas vēstures un tradicionālās kultūras tēmu sekmīgāku apguvi vispārējās izglītības programmās, kā arī ar Latvijas Valsts prezidenta kancelejas šī gada 25. marta vēstuli Nr. 409 „Par iesniegumu” (reģistrēta Kultūras ministrijā 27.03.2023. ar Nr. 2.4-1/1352), ar kuru sniegta atbilde uz Iesniedzēju kolektīvo vēstuli.

Informējam, ka Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plāna (turpmāk – Plāns) projekts paredz īstenot virkni pasākumu, kuru mērķis ir sekmēt tradicionālās kultūras tēmu iekļaušanu mācību programmu saturā, tostarp paaugstinot pedagogu kompetenci un atbalstot ar latviešu vēsturiskajām zemēm un kultūrtelpām saistītu brīvpieejas resursu un rīku veidošanu. Plāna projekts paredz īstenot šādus pasākumus, kas skar Iesniedzēju kolektīvajā vēstulē minētos jautājumus:

- Nodrošināt pedagogu zināšanu pilnveidi par latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu savdabību, labās prakses piemēru pieejamību un to

izmantošanu, veidojot mācību saturu, kā arī nodrošināt pedagogu pieredzes apmaiņu nolūkā apzināt labās prakses piemērus par skolēnu motivēšanu iesaistīties latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu izzināšanā un izpētē (ZPD, konkursi utt.);

- Nodrošināt vispārīzglītojošo skolu mūzikas pedagogiem profesionālās kompetences pilnveides kursus tradicionālās dziedāšanas un tradicionālo mūzikas instrumentu spēles prasmju apguvē un tālāk nodošanā;
- Nodrošināt profesionālās ievirzes mūzikas skolu mūzikas pedagogiem papildu kvalifikācijas kursus tradicionālās dziedāšanas un tradicionālo mūzikas instrumentu spēles prasmju apguvē;
- Nodrošināt interešu izglītības pedagogiem profesionālās kompetences pilnveides kursus amatniecības prasmju apguvē un tālāk nodošanā sadarbībā ar lokālajiem amatniecības prasmju meistariem, lietišķās mākslas studijām, tradicionālās kultūras un nemateriālā kultūras mantojuma biedrībām u.c. sadarbības partneriem;
- Nodrošināt profesionālas ievirzes mākslas skolu pedagogiem profesionālās kompetences pilnveides kursus lietišķās mākslas un amatniecības prasmju apguvē sadarbībā ar lokālajiem amatniecības prasmju meistariem, lietišķās mākslas studijām, tradicionālās kultūras un nemateriālā kultūras mantojuma biedrībām u.c. sadarbības partneriem;
- Pakāpeniski ieviest novadu mācību visās Latvijas skolās, nodrošinot profesionālās kompetences pilnveidi topošajiem novadu mācības pedagogiem, lai sekmētu novadu mācības īstenošanu izglītības iestādēs;
- Nodrošināt latgaliešu rakstu valodas un lībiešu valodas apguves pieejamību vispārējās izglītības procesā fakultatīvajās nodarbībās (tostarp attālinātās apguves iespēju pieejamību);
- Atbalstīt ar latviešu vēsturiskajām zemēm un kultūrtelpām saistītu brīvprātīgo resursu un rīku veidošanu.

Skaidrojam, ka saskaņā ar Plāna projektu katram Plāna pasākumam ir noteiktas atbildīgās un līdzatbildīgās institūcijas, kurām uzdots īstenot attiecīgo Plāna pasākumu, tostarp paredzot konkrētā pasākuma īstenošanai nepieciešamo finansējumu. Ņemot vērā, ka par visu minēto Plāna pasākumu īstenošanu ir atbildīga Izglītības uz zinātnes ministrija un tās padotības iestādes, aicinām komunikācijā par Iesniedzēju kolektīvajā vēstulē minētajiem jautājumiem un iespēju tos risināt Plāna ietvaros iesaistīt arī Izglītības un zinātnes ministriju. Vēršam uzmanību uz to, ka Plāna pasākumu īstenošanai saskaņā ar „Kultūrpolitikas pamatnostādņem 2022.-2027. gadam „Kultūrvalsts”” (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2022. gada 1. marta rīkojumu Nr. 143 „Par Kultūrpolitikas pamatnostādņem 2022.-2027. gadam „Kultūrvalsts”” paredzēts noteikts valsts budžeta līdzekļu apjoms, līdz ar to atsevišķus Iesniedzēju kolektīvajā vēstulē minētos pasākumus, piemēram, par Latvijas vēsturisko novadu daudzfunkcionālo metodisko centru izveidi, Plāna ietvaros nav iespējams īstenot. Vienlaikus paužam cerību, ka Izglītības un zinātnes ministrija spēs piedāvāt

risinājumu minētās ieceres īstenošanai, izmantot citus finansējuma avotus. Informējam, ka esam aicinājuši Latvijas Nacionālo kultūras centru (turpmāk – LNKC), kas atbilstoši Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra noteikumu Nr. 850 „Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomes nolikums” 6.punktam veic Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomes (turpmāk – Padome) sekretariāta funkciju, iekļaut Iesniedzēju kolektīvajā vēstulē minēto jautājumu izskatīšanu nākamās Padomes sēdes darba kārtībā, pieaicinot sēdei arī Iesniedzēju pārstāvjus.

Vienlaikus vēlamies uzsvērt, ka LNKC jau kopš 2016. gada, kad tika pieņemts „Nemateriālā kultūras mantojuma likums”, aktīvi strādā, lai veicinātu sabiedrības izpratni par nemateriālo kultūras mantojumu kā sociālās, ekonomiskās, kultūras un ekoloģiskās attīstības resursu. Īpaša uzmanība ir pievērsta sabiedrības, kultūras un izglītības darbinieku un politikas veidotāju informēšanai un izglītošanai, tādēļ sarīkoti jau vairāk nekā 30 gan klātienes, gan tiešsaistes semināri un vebināri, kas veltīti šiem jautājumiem. Tāpat LNKC nodrošina Nemateriālā kultūras mantojuma saraksta publiskumu un ar nemateriālo kultūras mantojumu saistītas informācijas pieejamību sabiedrībai, un sniedz konsultatīvu un metodisku atbalstu nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā iesaistītajām valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijām un citām ieinteresētajām personām. Informējam, ka finansējumu projektiem, kas saistīts ar nemateriālā kultūras mantojuma un tradicionālo prasmju saglabāšanu, izpēti un popularizāciju ir iespējams piesaistīt arī Valsts kultūrkapitāla īstenojamās programmās, tostarp ar kultūras izglītības piedāvājuma attīstīšanai iespējams pieteikt projektus „Latvijas skolas somas” mērķprogrammā.

Jautājumā par metodisko centru izveidi informējam, ka atsevišķas izglītības programmas, kas saistītas ar materiālā mantojuma saglabāšanas prasmēm (koka izstrādājumu dizains, keramikas izstrādājumu dizains u.c.) šobrīd jau īsteno Mākslu izglītības kompetences centrs „Rīgas dizaina un mākslas vidusskola”, savukārt izglītības programmas, kas saistītas ar nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, īsteno Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskola, kas pēc šobrīd uzsāktās apvienošanas ar Rēzeknes mākslas un dizaina vidusskolu arī iegūs mākslu izglītības kompetences centra statusu.

Pateicamies par līdz šim īstenojamām iniciatīvām un ieguldījumu latviešu tradicionālās kultūras un vēstures jomā!

Valsts sekretāre

(paraksts*)

D.Vilsone

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Karlsone 67228985

Agnese.Karlsone@lnkc.gov.lv